

полезны, а остальные категорически их запрещают. Получается палка о двух концах и что выбрать нам – зависит, исключительно, только от нас.

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ДО НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ЯК ПОКАЗНИК ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТАЛОСТІ ДО СИТУАЦІЙ РИЗИКУ

С.П. Гвоздій

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Анотація. У статті наводяться характеристики феноменів «невизначеність», «толерантність». Актуалізується значущість толерантності до невизначеності як психологічної передумови безпечної життєдіяльності особистості.

Ключові слова. Невизначеність, толерантність, безпечна життєдіяльність, психологічна передумова, ризик.

Аннотация. В статье приводятся характеристики феноменов «неопределенность», «толерантность». Актуализируется значимость толерантности к неопределенности как психологической предпосылки безопасной жизнедеятельности личности.

Ключевые слова. Неопределенность, толерантность, безопасная жизнедеятельность, психологическая предпосылка, риск.

Abstract. The article presents the characteristics of the phenomena of "uncertainty", "tolerance." It is updated importance of tolerance to uncertainty as psychological preconditions safe life of the individual.

Key words: uncertainty, tolerance, safety of life, psychological precondition, risk.

Характерною ознакою нашого часу є постійне перебування людини у стані збільшення зовнішньої та внутрішньої невизначеності. Одним з психологічних феноменів, що дозволяють особистості успішно функціонувати в непередбаченому просторі сучасного світу, є толерантність до невизначеності. Тому нагальною потребою сьогодення є розвиток толерантності до невизначеності як основи виживання біологічної істоти «людини» та показник психологічної сталості до ситуацій ризику.

У психологічних дослідженнях виділено ряд характеристик феномену невизначеності. До найбільш поширених і суттєвих, на думку різних авторів, відносяться: новизна, суперечливість, складність, множинність можливостей, виборів і рішень; непередбачуваність або неможливість прогнозу розвитку, невідомість ймовірності події, сприймається відсутність причинно-наслідкових закономірностей; не контрольованість і (або) суб'єктивна неможливість управляти розвитком подій, протистояти несподіванкам, передбачити їх, неможливість розділити на категорії ситуацію через відсутність інформації або готових схем інтерпретації. Невизначеність

по-різному позначається на різних людях, викликаючи, найчастіше, негативні емоційні реакції (невпевненість, тривогу, сумнів, страх) більшої чи меншої інтенсивності та тривалості. У той же час, саме невизначеність може стати джерелом внутрішнього розвитку особистості та реалізації її творчого потенціалу, резервом різноманітних і нових напрямків розвитку [1].

У «Короткій філософській енциклопедії» міститься таке визначення толерантності: «Толерантність (від лат. *tolerantia* - терпіння) - терпимість до іншого роду поглядів, звичаїв, звичок. Толерантність необхідна по відношенню до особливостей різних народів, націй і релігій. Вона є ознакою впевненості в собі і усвідомлення надійності своїх власних позицій, ознакою відкритої для всіх ідейних течій, яка не боїться порівняння з іншими точками зору і не уникає духовної конкуренції» (1994). В особистісному плані толерантність може виражатися як толерантність до тривоги і виявлятися «в підвищенні порога емоційного реагування на загрозливу ситуацію, а зовні - у витримці, самовладанні, здатності довгостроково виносити несприятливий вплив без зниження адаптивних можливостей» [2].

У суспільстві ризику, коли зростає невизначеність життя, людина потребує внутрішніх сил для подолання різноманітних кризових і ризикових ситуацій. У подоланні невизначеності велике значення мають чуттєва і інтелектуальна інтуїція, готовність до сприйняття, готовність до мислення, готовність до почуття, готовність діяти в умовах ризику, тощо.

Толерантність до невизначеності це особистісна якість, що характеризується стійкістю до чинника невизначеності, здатністю адекватно діяти в умовах надзвичайної ситуації або неповноти інформації про небезпеки людини; умінням активно і гнучко приймати рішення в незнайомих, складних, суперечливих ситуаціях з непередбачуваним результатом, справляючись при цьому зі стресами, відчуттям невпевненості і тривоги, зберігаючи внутрішню збалансованість і не знижуючи успішність діяльності. Означена якість особистості є психологічною передумовою безпечної життєдіяльності особистості, показником психологічної сталості до ситуацій ризику і забезпечує високий рівень надійності суспільства в цілому.

Отже, особистість толерантна до невизначеності може відчувати себе відносно комфортно навіть у ситуації високої ентропії. Вона здатна продуктивно діяти в незнайомій обстановці і при недоліку інформації часто бере на себе відповідальність, здатна приймати рішення без довгих сумнівів і боязні невдачі. У незвичній ситуації вона бачить можливість розвитку і прояву своїх здібностей і навичок [3].

Отже, у людському суспільстві в ситуаціях кризи, хаосу, революційного перевороту, зміни влади, руйнування звичного порядку, змін умов існування соціального суб'єкта, актуалізується значущість толерантності до виниклої невизначеності як передумови безпечної життєдіяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Поддьяков А. Н. Неопределенность в решении комплексных проблем / А.Н. Поддьяков // Человек в ситуации неопределенности / [гл.ред. А.К. Боловтова]; Гос. Ун-т – Высшая школа экономики. – М.: ТЕЙС, 2007. – С. 177-193.
2. Гозман Л.Я. Психология эмоциональных отношений / Л.Я.Гозман. - М.: Изд-во МГУ, 1987.- 174 с.
3. Почебут Л.Г. Взаимопонимание культур. Методология и методы этнической и кросс культурной психологии. Психология Межэтнической толерантности: учеб.пособие./Л.Г. Почебут – СПб.: СПбГУ, 2007. – 281с.

ВЛИЯНИЕ МУЗЫКАЛЬНОЙ КУЛЬТУРЫ НА ПРОЦЕСС ФОРМИРОВАНИЯ ЛИЧНОСТИ

А.В. Грабовский, руководитель Н.А. Букаченко

Национальный технический университет

«Харьковский политехнический институт»

Анотація. У цій статті наведені дані о підвищеної ролі засобів масової комунікації. Показано вплив музичної культури на процес формування особистості.

Ключові слова: засоби масової комунікації, музична культура.

Аннотация. В этой статье приведены данные о повышенной роли средств массовой коммуникации. Показано влияние музыкальной культуры на процесс формирования личности.

Ключевые слова: средства массовой коммуникации, музыкальная культура.

Abstract. In this paper the data about a high part mass information media are given. The influence of musical culture on form process a personal is shown.

Key words: mass information media, musical culture.

Манипуляции средств массовой коммуникации (СМК) достаточно известны исследователям, политикам, специалистам в области рекламы и имиджмейкинга, заказчикам всевозможного рода рекламной продукции.

По своему содержанию коммуникационный процесс представляет собой в основном обмен вербальной и невербальной информацией между людьми. Главной его целью должно являться обеспечение понимания информации, являющей предметом обмена, т.е. сообщений.